

Rok
Daniela Neumanna

SPOMIENKOVÁ SLÁVNOSŤ
pri príležitosti 110. výročia úmrtia Daniela Neumanna

3. november 2019

Program:

- 10.00 h Slávnostné Služby Božie so spoved'ou a Večerou Pánovou v ev. a. v. kostole v Modre-Kráľovej a po nich odhalenie pamätnej tabule na zrekonštruovanej fasáde ľudovej školy na Národnej ul. 16***
- 12.30 h Obed pre hostí z Lubiny a Mošoviec v Kultúrnom dome v Modre-Kráľovej***
- 15.00 h Slávnostná akadémia v ev. a. v. kostole v Modre-Kráľovej***

Daniel Neumann – učiteľ, vzdelanec, štúrovec, obetavý organizátor cirkevného života evanjelikov na Kráľovej a výnimočný človek – zomrel pred 110 rokmi – 13. decembra 1909.

Daniel Neumann sa narodil 8. mája 1831 v Novom Meste nad Váhom v rodine zlatníckeho majstra. Keď mal 12 rokov, stal sa spoločníkom svojho kamaráta Ľudovíta Roya pri domácom vyučovaní. Po dvoch rokoch ho Karol Štúr prijal do rétoricko-poetickej triedy modranského gymnázia, kde strávil tri roky. Jeho štúdium prerušili politické udalosti rokov meruôsmych. Sedemnásťročný Daniel sa zapojil do bojov za národné práva Slovákov a nakrátko sa ocitol aj vo väzení. Po potlačení povstania pokračoval ešte jeden školský rok v štúdiu na prešovskom gymnázii. Pre nedostatok financií sa potom zamestnal ako notársky pomocník v Krajnom, neskôr pracoval v Starej Turej, na Turej Lúke, na Myjave a v Lubine. Po štyroch rokoch úradníckej práce prijal miesto učiteľa na Papradi (kopanice patriace k Starej Turej). Tu sa oženil s Annou Hlaváčkovou, po roku sa im narodila dcérka Kornélia. Dievčatko ani nie trojmesačné zomrelo a o rok nato na tuberkulózu zomrela aj Anna Neumannová. Rok po jej smrti sa 28-ročný Daniel Neumann oženil znovu s Annou Roháčkovou. Na Papradi sa im narodili dve dcéry – Kamila a Mária. Približne v čase, keď sa pán učiteľ Neumann druhýkrát ženil, začali obyvatelia Kráľovej ulice v Modre pracovať na vlastnej škole, pretože školopovinných detí z roka na rok pribúdalo. A tak sa pustili do stavby. V roku 1863 bola škola hotová a za učiteľa si zvolili Daniela Neumanna.

Daniel Neumann sa s rodinou prisťahoval na Kráľovú 11. septembra 1863 a zostal tu až do svojej smrti. Situácia v čase jeho príchodu nebola jednoduchá. Na Kráľovej dlhé roky pretrvávala nespokojnosť a snaha obyvateľov o odtrhnutie sa od mesta Modry. Napätie a nespokojnosť boli citelne aj v modranskom cirkevnom zbore. Medzi Kráľovanmi narastala túžba mať vlastný cirkevný zbor, v čom istotne videli aj cestu k politickej samostatnosti.

Pán učiteľ Neumann čoskoro nevdojak prevzal vedúcu úlohu a okolo neho sa sústredil takmer celý evanjelický cirkevný život na Kráľovej – odbavoval ranné služby Božie, neskôr aj nedeľné nešpory a večerné čítanie rôznych náboženských textov. Popri tom sa začali prípravy na stavbu kostola, ktorá sa, hoci s veľkými ťažkosťami, uskutočnila v rokoch 1868 – 1875.

Na Kráľovej sa Neumannovcom narodili ďalšie štyri dcéry a dvaja synovia. Povolanie učiteľa ho naplňovalo a vykonával ho až do roku 1904, keď bol nútený odísť do penzie zrejme pod zámenkou, že dostatočne neovláda maďarčinu. Miesto učiteľa na Kráľovej po ňom prevzal jeho syn Jaroslav. Daniel Neumann bol však až do svojej smrti aktívny v cirkevnom živote, ako aj pri vzdelávaní obyvateľov Kráľovej.

Krátka história vzniku CZ ECAV v Modre-Kráľovej

Kráľová leží na úpätí Malých Karpát na vyvýšenej rovine nad Modrou ako jej historická časť. Podľa legendy tu mala letohrádok uhorská kráľovná Mária, dcéra Ľudovíta Veľkého a manželka kráľa Žigmunda, ktorá zomrela v roku 1395. Osadu pri letohrádku nazvali podľa kráľovskej vily Villa Regia – Kráľová (Königsdorf).

Podľa oficiálnych historických prameňov bola Kráľová založená v roku 1609 ako poddanská obec mesta Modry. V roku 1770 Mária Terézia zrušila poddanský pomer Kráľovej k Modre a Kráľová sa stala ďalšou štvrtou mesta.

Cirkevne prináležala Kráľová od počiatku k slovenskému modranskému zboru, ktorý sa datuje od roku 1582. Od polovice 19. storočia sa evanjelickí obyvatelia Kráľovej, ktorých bolo vyše 800, zaoberali myšlienkou postaviť si vlastný chrám a osamostatniť sa od modranského zboru. V r. 1860 si postavili evanjelickú školu, v r. 1863 tu definitívne zriadili učiteľskú stanicu a obsadili ju horlivým učiteľom zo štúrovskej generácie – Danielom Neumannom.

V r. 1865 zaviedli cirkevníci prvú zbierku na kostol, o rok neskôr upísali 2900 zlatých z dobrovoľných obetí tzv. sľubov. Zaviedli sa ranné služby Božie vo všedné dni v školskej sieni, neskôr aj nedeľné nešpory a večerné hodiny, kde sa veriaci po grajciaroch skladali na stavbu chrámu. Učiteľ Neumann sa pričínal aj o zavedenie krstínových a svadobných zbierok. A tak v roku 1868 podpísali zmluvu so staviteľom Antonom Lieglom a 28. septembra 1868 po predchádzajúcich službách Božích položili základný kameň k stavbe chrámu. Stavba trvala 7 rokov. V r. 1875 na pamiatku reformácie 31. októbra chrám Boží posvätil superintendent. Ludvik Geduly.

Osamostatnenie zboru sa naťahovalo až do roku 1883. Osamostatňujúcu listinu biskupa L. Gedulyho zo dňa 16. novembra prinieslo zvláštne seniorálne vyslanectvo a prečítalo ju na konvente dňa 29. novembra. Od 1. januára 1884 si zbor začal viesť svoje vlastné matriky.

V prvých 12 rokoch sa v zbore vymenili 4 kňazi – Jozef Javoš, Ján Štrba, Ludvik Doleschall a Krištof Chorvát. Až Vladimír Jurkovič tu zakotvil natrvalo (1897 – 1937), po ňom aj Ján Petrik (1937 – 1971), Ivan Tóth (1971 – 1996) a od r. 1997 Sidonia Horňanová.

Mesto Modra podporilo dotáciou rekonštrukciu fasády dobovej Ľudovej školy pri príležitosti 110. výročia úmrtia učiteľa Daniela Neumanna a tlač propagačných materiálov k duchovným, vzdelávacím a kultúrnym aktivitám v cirkevnom zbore.

Projekt Neumannova škola bol uskutočnený vďaka finančnej podpore **REVIE – Malokarpatskej komunitnej nadácie**.